

Legolcsóbb magyar népies hirlap.

Előfizetési fölhívás

KÉPES UJSÁG

1866. ápril-szeptemberi folyamára.

Egész évi folyam ára 2 ft., felévre 1 ft. postán küldve.

A „Képes Ujság“ megjelen minden hónap 1-ső és 16-ik napján, 32 nagy nyolczadrét hasábon, számos képpel, közhasznu és mulattató tartalommal. — A „Képes Ujság“ évfolyama októberben kezdődik; akár Pesten, akár vidékre, postán küldve ápriltól szeptember végeig, felévre

előfizetési ára csak 1 forint o. é. Teljes szamu példányokkal folyvást szolgálhatunk. és e szerint ez évfolyam 1 szamatól fogva folyvást előfizetni lehet 2 ftjával egész évre, mi által szolgálatot hiszünk tenni mindazoknak, kik az egész évfolyam szamat bírti kívánják. Tíz előfizetésre egy ingyenpéldány jár. — Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük küldeni

A „Képes Ujság“ kiadó-hivatalához, (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Lég-viz (Luftwasser) mely különösen arany-érbetegségnek rendes használatra ajánlható; megbesülhetlen hatást gyakorol továbbá a szokványos főfájások, fejköszvény, mellizorogás, emésztési tehetlenség, altesti bajok, búskomorság, dugulás, s az epekiütöletés háborgatása eseteiben. 1 palack ára 40 kr. Valódi minőségben kapható: Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, király-utca 7-dik sz. a. 1645 (15-17)

Nagyigmándi szénsavas keserviz-forrassó és abból készült

PEZSGÓ-POROK (magyar Seidlitz-porok).

A nagy-igmándi szénsavas-keserviz, mely oldó s kiürítő sós részének dúságát, azok hatását mérséklő és emészthetőségét előmozdító szénsav tartalma által koronázza, méltán a leghíresebb s legelterjedtebb külföldi keservizeket helyettesíti, s azok behozatalát hazánkba feleslegessé teszi. — E viznek s az abból készített sónak általában beismert jótékony hatása, ugy azon elterjedés, melynek azok már eddig örvendenek, ösztönöztek engem, miszerint ezen gyógyhatású szereknek közönséges használatát mindinkább elősegítem. — E törekvésemet azáltal hiszem elérhetni, hogy én a nevezett sóból pezsgó-porokat is készítek, melyek a gyógyforrás alkatrezeit magukban tartalmazzák, és hatásukra nézve a világszerte ismert Seidlitz-porokkal egyenlők.

Egy 25 háromszéves üveget tartalmazó idei töltésű ládavis, gyógyjavalattal ellátva 6 ft. 25 kr. — Egy akatula (12 pár) pezsgó-por használati utasítással 1 ft. 20 kr. — Egy font forrás-só, mely a karlsbadi sói nélkülözhetővé teszi, 1/4, 1/2 és 1 fontos faszelencében 2 ft. 80 kr készpénzfizetés vagy utánvételt mellett. Ismétlődőknak jutányosabb ár szabatik.

Megrendelhetni Rev-Komaromban alulírottáknál, továbbá: Aradon: Habereger G., Velsz. — Baján: kerék: Kellner Ede gysz. — N.-Igmánd: Deutscher Moricz, — Bonyhádon: Kramo-lini József gysz. — B.-Dioszeg: Kovács József gysz. — Beesen: Röck Gusztáv gysz. — Besztercebánya: János gr. — Csákvár: Igel, Wildpretmarkt Nr. 6. — Csákvár: Lukács Gyula gysz. — Cuzon: Jezovic Sándor gysz. — Csornán: Klebel Nándor, — Debreczen: Geréb és Hannig, — Eger: Veszelyi János gysz. — Esztergom: Brenner J., — Eöcs: Eissner és Schwarz, — B.-Füred: Eller Gyula gysz., — Gyöngyös: Pásztor Lajos gysz., — Győr: Kantz Ignác gysz., — Lénner Ferenc, Micheller Antal, Prettenhoffer, — Joleván: Malter Albert gysz., — Kassán: Novelli Sándor, — Kecskemeten: Mady J., Papp Mihály, — Kis-Czell: Miszory Ferenc gysz., — Kis-Várda: Balkányi Farkas, — Kolozsvárt (Erdély): Wolf János gysz., Engel József gysz., — Levan: Bolesman Ede gysz., — Mező-Berény: Nácizs János gysz., — Mooron: Netter Ignác, Ganzl Fulöp, A. Háán, — Miskolcon: Dr. Szabó Gyula gysz., — Csáthy Szabó István gysz., — Mohács: Deutsch Sándor, Bodendorfer József, — Mosony: Troján József gysz., — M.-Óvár: Sziklay Antal gysz., — N.-Bányán: Papp Simon gysz., — N.-Bees-

Schmidthauer Antal, gyógyszerész a „Megváltóhoz“ Komáromban.

1661 (7-12)

Kiadó-tulajdonos Heckelast Gusztáv. — Nyomatot saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Hecke nast Gusztáv könyvkiaadó hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és kapható:

Uj kiadású szótár, könnyen olvasható nagy betűkkel.

FOGARASI JANOS

magyar-német és német-magyar

SZÓTÁRA

a legujabb és legjobb kutfók után. 1705 (2-6)

ötödik javított és bővített kiadás.

Első vagy német-magyar rész. (674 lap, nagy 8-rét), füzve 2 ft. Második vagy magyar-német rész. (550 lap, nagy 8-rét), füzve 2 ft. A két rész fél bőrbre egybe kötve 5 ft.

Jeles nyelvtudásunknak e szótára, azon nagy kelendőség folytán, melyben elismert kitűnő volta miatt részesült, ezáltal ötödik kiadásban kerül a közönség elé. E körülményre magában is elég támaszkodunk, midőn azt a t. közönségnek ajánljuk.

Baril A. és Veress I. Teljes magyar-latin szótár. Földrajzi nevekkal szaporitva. Második változatlan kiadás. (620 lap, 8-rét), füzve 4 ft.

Farkas Elek. Latin-magyar szótár, a legujabb és legjobb források nyomán szerkesztve. Dictionarium latino-hungaricum. (511 tömöttön nyomott lap, 12-rét), füzve 2 ft.

Ballagi Mór, dr. Uj teljes német és magyar szótár, tekintettel az egyes szavak helyes kiejtésére, rokonságára, valamint azoknak hajlítására, füzeté és különböző értelmeinek körülírására által meghatározott s. abatos előadására, különös figyelemmel levén a természettudományokban, az új törvényhozásban, kereskedelemben stb. szokásos szak- és műszavakra. I. Német-magyar rész, második egészen újból átdolgozott kiadás. (864 l., 8-r.) füzve 4 ft., vászonba kötve 5 ft. II. Magyar-német rész, második bővített kiadás. (723 l., 8-rét) füzve 4 ft., vászonba kötve 5 ft.

Farkas Elek. Legujabb és legtömöttebb magyar német és német-magyar zsebszókönyv. A magyar nyelv újabb és legujabb alakulását tekintve, legujabb kutfók után. Stereotyp kiadás. Negyedik lenyomat. Két kötet, (388; 420 lap), kis 8-rét. Egy-egy kötet füzve 1 ft. Keményen kötve egy kötetben 2 ft. 50 kr. Vörös vászonba kötve egy kötetben 3 ft.

Molé. Uj magyar-francia és francia-magyar szótár. A legjobb kutfók szerint szerkesztve. Harmadik teljesen bővített és javított kiadás. Két kötet 1865. Ára füzve 3 ft. 20 kr.

I. kötet: Francia-magyar rész. D'après les meilleurs ouvrages publiés jusqu'à ce jour et spécialement d'après le dictionnaire français de Molé (420 lap, 8-rét) füzve 1 ft. 60 kr. II. kötet: Magyar-francia rész. Irta Babos Kálmán. (520 lap, 8-rét) füzve 1 ft. 60 kr.

A két rész egybekötve fél bőrbre 4 ft. Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig történt megrendelés bérmentve küldetik meg.

ÜDÍTŐ-NEDV (Restitutions-Fluid) lovak számára KWIZDA FERENCZ JÁNOSTÓL Korneuburgban. Az ausztriai államok összes területeire nézve Ferencz József császár Ó Felsége által megjelöltégeknek gyakorlati alkalmazását, s a cs. kir. ausztriai egészségügyi hatóság által megjelöltégeknek, kizárólagos szabadalommal látottat el s a londoni érremléssel tüntetett ki: ó felsége az angol királyné udvari istállóiban, valamint dr. Knauert, porosz király ó felsége összes udvari fő-íróorvos hivatalos gyakorlatában a legjobb eredményel használtatik s különösen jónak bizonyult be idült bajokban, melyek az égetés és színezésnél az erős beduzzolást ki nem állják, u. m. szűgy, csipő, kereszt- s vállbénaság, rokkantság, ivárbillentyű, esz, fázamodás, s a pata, korona- és csülök-csüklő megrándulása sat. esetekben, s a lovat a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a legmagasb korig kitartatva teszi s vidámságban tartja.

Egy palack ára 1 ft. 40 kr.

Két palacknál kevesebb nem küldhető, a pakolásért 30 kr. számítatik.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. a.

Továbbá:

B.-Gyarmaton Omaszta F., — Breznóbányán Gölner F., — Debreczenben Bigio J., — Dettán Braunmüller J., — Déva: Lengye J., — Eperjesen Zsembery, — Eszéken Deszát, — Esztergomban Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön Koczianovich J., — Győrött: Lehner F., — Isperen: Flamm J., — Kassán: Novelli A., — Kaposvart Kohn J., — Keszmarkon: Genersich, — Kolozsvárt: Wolf J., — Komáromban: Ziegler A. és fia, — Lúguson: Kronetter F., — Marczaliban: Istl öv., — Miskolcon: Spuller J. A., — Nagy-Beeskereken: Haidegger, — Nagy-Kanizsán: Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyszombatban: Smekal és fia, — N.-Varadon: Jánky A., — Pakson: Flórián J., — Pápan: Beermüller W., — Pozsonyban: Schertz F. és Hackenberger testv., — R.-Szombatban: Hamillar A., — Rosnyón: Póds J. J., — Szabadkán: Sztójkovits D., — Szegszardon: Hutter A., — Sziszekon: Dietrich A., — Szolnokon: Schefitsk, Horánszky Istv., — Szekesfehérvárt: Kovács P. és Légmann A., — Sopronban: Müller és Mezey, — Trencsenben: Weisz L., — Teplitzen: Weisz L., — Varadon: Hälter F., — Verőczen: Bész J. K., — Zagrabbán: Mihics Gr., — Zala-Egersegen: Hulinsky A. 1643 (9-10)



Pest, augusztus 19-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csúpan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csúpan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokaké, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábzott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba; háromsor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M.-Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyek-űj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Báró Moltke, porosz tábornok.

Ez azon férfiú, a ki a porosz hadsereg csataterveit készíté s a ki a hadjárat sikerére nézve a legfőbb tényező volt.

B. Moltke, porosz tábornoki főnök, voltaképen dán származású, de már 40 év óta szolgál a porosz hadseregben. A Moltke-család eredetileg mecklenburgi nemzetség s a dán ágat a múlt század első felében Gottlob Ádám alapította, s a ki 22 gyermeket hagyott maga után. Ezek között egynehány kitűnő szerepet játszott Dánia és Schleswig-Holstein történetében. Leghíresebb közülök azon Moltke, kire a francia forradalom eszméi annyira hatottak, hogy grófi címéről lemondott és „citoyen Moltke“ (Moltke polgártárs) szimmet nevezetté magát. Ez Schleswig-Holsteinban a jog és szabadság legerélyesebb védői közé tartozott s 1847-ben halt el.

Ennek egyik unokaöccse azon Moltke tábornok, kiről most szólnunk. Husz éves korában mint hadnagy lépett a hadseregbe, s tehetségei és gazdag ismeretei miatt csakhamar a tábornoknál alkalmazták.

1839-ben, midőn Törökország és Egyiptom között háború tört ki, Moltke a porosz kormány megbízásából Mehemed Ali egyiptomi basa táborába utazott s résztvett a syriai hadjáratban, melyről akkor azt hiték, hogy egy nagy európai háborúra fog alkalmul szolgálni. Jelen volt Moltke a jun. 24 kén a törökök s az egyiptomi basa közt történt misibí csatában, melynek következtében a török hajóhad átment az egyiptomihoz. E csata tervezését is neki tulajdonítják.

Berlinbe visszatérve, állandóan a tábornoknál maradt s fokontint emelkedett a legmagasb katonai tisztségekbe. Hadtest-parancsnok és altábornagy lett, míg a mostani háborúban a hadsereg tábornokának élére állt.

Hadi tanulmányainak gazdagítása végett többször tett utazásokat is, s így az észak-amerikai nagy polgárháború alatt hosszabb ideig tartózkodott az Egyesült-Államokban.

Az Ausztria és Poroszország közt lefolyt háborúban a Moltke által tervezett műkődések vezették a porosz hadsereget győzelemre. Ő intézte azon mozdulatokat, melyek folytán a három porosz hadsereg, különböző pontokról indulva, a kitűzött órában egy pontban egyesült.

A porosz hadseregnek Csehországba nyomulása, hadtani szakértők általános véleménye szerint, épen oly merész, mint ügyes terv szerint történt. Míg ugyanis az osztrák hadvezérek, az eddigi stratégiai tapasztalatok nyomán, Siléziát tekintették az ő, és

várral Csehország határpontján legkevésbébet sem törődtek. Ott hagyták az utszélen s szépen elhaladtak mellette. A helyett porosz Silézia délnyugoti oldalán, Görlitz és Liebenau mellett, két hatalmas hadoszlopban nyomultak előre Csehország középpontjába, mialatt jobb szárnyukon egy másik hadtest iparkodott Szászországon keresztül hozzájuk csatlakozni. Benedek hadserege, mely Olmütztől Felső-Silézia felé volt felállítva, ez által oldalban látta magát veszélyeztetve, elannyira, hogy nyakrafőre vasuton kellett azt előbbre szállítani, hogy

Königrätz táján szemben fogadja az ellenséget. Ha a három porosz hadtestnek sikerül Jicsin (Gitschin) tájékán egyesülni — a minthogy sikerült is — akkor az osztrák hadseregnek az összes porosz haderővel kellett szembeállania, s a csata elvesztése esetében az előbbinek kiűzése Cseh-és Morvaországból kikerülhetlenné lön. Ha pedig a szándékolt egyesülés nem sikerül, azon esetben a poroszok számára nyitva maradt visszavonulási vonaluk, a nélkül, hogy attól féljenek, mikép Benedek serege az üldözés közben eléjük nyomulhasson, miután oldalvonalaik a siléziai hegységek által eléggé fedezve voltak.

Ez volt Moltke terve főbb vonalaiban, mely nagyjában az egyes hadtestek parancsnokaival közöltetett, kik belátásuk szerint s a körülményekhez alkalmazva oldották meg külön feladataikat.

Moltke csak a königrätzti eldöntő csatában jelent meg a hadsereg élén; mások némi távolságra az utócsapatától nyugodtan ült tábori asztala előtt, míg parancsait a tábori táviró által oly ügyességgel közölte a tábornokokkal, hogy egy mozdulat sem hiúsult meg s mindig a legalkalmasab időben érkeztek rendelkezetei.

Gyors mozdulatai, világoskék szeme, magas homloka és szép termete első pillanatra felismertetik az intelligens és erélyes embert; azonban a mily gyors a cselekvésben, oly



BÁRÓ MOLTKE, POROSZ TÁBORNOK.

esélyesnek és tartózkodónak mutatkozik a beszédben. Et tulajdonsága és ismeretei az európai nyelvekben azt a hírnevet szerezték neki a hadseregnek, hogy ő az az ember, aki két nyelven tud — hallgatni.

Sajátkezűleg és egyedül dolgozta ki minden részletét ama hadműveleteknek, melyek Európát villámgyorsaságuk és a tett intézkedések óriási sikere által bámulatra indították, s honfitársai joggal nevezik őt Európa első hadászának.

Rege.

Egy tündér élt fönn, magasan,
Jeges bérz zord kebelén,
Egyedül volt a havasban,
Ragyogott a fázott szegény!
A bérz örök mosolyára
Szive, lelke megfagyott;
Vad galamb ha arra jára,
Sorsán gyakran zokogott.

Messze földről jött egy ifju:
Bús, halavány arca volt;
Mély lelkének örök-titka
Fájdalmával bujdosott.
A teremtés végső napját,
Az életet, a halált —
Megvet mindent, mit alant lát,
S a mit az égben talált.

De a bérz tündér leánya
Erző szívet meg felé,
Néma arca bánatán, a
Rokon lelket fölélé.
Ez egy érzés és egy álom
Ez egy forró szenvedély
Vett erőt a mély homályon...
Hullámot vert a kedély.

Zeng a vándor ifju ajka:
— Hangján rezg mély érzelem,
— „Oh, mért élünk itt sohajta,
Oh, jer, légy boldog velem!
Lenn a völgyben új világ van,
Illat a zöld ligeten;
Kunyhó a hárs árnyékában,
Ez a szívben — szerelem!

Elhervadsz e vén bérz keblén,
Ifjuságod tovaszáll,
Ez szemednek kristálynedvén
Csillog a lassu halál.
Oh, a földön is van éden,
Zeng a patak s a madár;
A napugráló fénymezében
Néz, hív a távol határ.

A kunyhóban meleg tűzhely,
Kályhánk körül kis család;
Álmod, mely zord ködbe tűnt el,
Ujra mosolyog reád.
Jer, szakítsd szét e bilincset,
Pihenj meg e kebelén,
Ránk várnak a legszebb kincsek,
Az ifjuság s szerelem.

Itt csak jégvirág, ha támad,
Itt nincs igaz fájdalom!
Itt átokká lesz a bánat,
Hidregg a sirhalom.
Ott, örülünk a jelennek
Ez a multért könnyezünk;
Ott áldozunk az Istennek,
S kulcsolva lesz két kezünk!“

Szólt a vándor és a hölgyet,
Nagy, csudás vágy fogta el;
Hívták a mosolygó völgyek,
Földértül a bús kebel.
„Bár e bérzök rám szakadnak,
Rám zudul nyugot, kelet —
Itt e szív már nem maradhat
— Szólt — ah, én megyek veled!“

Zilahy Imre.

Isten uja, és a flagellánusok.

(Történelmi visszapillantás.)

Köszönet a gyógyászat tekintélyes előhaladásának, s az újabb kor finomult társadalmi intézményeinek, hogy korunkban

már nem oly pusztító dühvel uralkodnak azon borzasztó járványbetegségek, melyek az ó. és középkorban az emberiség valódi ostaraként valának tekinthetők. Tagadhatlan, hogy a cholera, typhus s az emberi nem több ilyes elleni még most is meglehetősen kiveszik osztályrészüket, de már nem hasonlíthatók többé a járvány-kór által okozott azon iszonyatos halálosokhoz, melyek emléket történetünk évkönyvei fenn-tartották. A középkorban a szoros együtt-lakás, gyapjuszövetek kizárólagos viselete, a kereszties hadjáratok, a mértéketlenség tökéletes elhanyagolása valának a legfőbb okok, melyek a különböző ragálykórok támadását és terjedését elősegítették. A *pestis* és más ragályok oly gyakoriak valának, hogy sohasem szüntenek meg végkép, hanem csak szelidebb alakban mutatkoztak. — Európát 1060-tól 1480-ig harminckétszer, tehát, minden tizenharmadik évben felkereste a *pestis*, sőt a XIV-ik században tizennyolcszor, azaz minden hetedik évben. Egy történetirő azt jegyzi meg, hogy Páris, Köln, Famagosta, Velenze és Anconában a járvány oly gyakran kiütött, hogy inkább azt lehetne állítani, hogy az meg sem szünt. — Mindezen csapásokat felülmuta azonban hevesességében s áldozatainak számában a XIV-dik század közepén uraltott azon ragály, melynek iszonyatos pusztításait s átkos következményeit igyekszünk előadni.

Megváltónk születése után a XIV-ik század közepe rendkívül csapásterhes volt az emberiségre nézve. Az anyagi és szellemi szerencsétlenségek annyira összehalmozódottak s oly rémületes jelleget öltének fel, hogy az emberek a végítélet mielőbb leendő bekövetkezését biztosan hitték. 1338-tól 1360-ig egyik csapás a másikat követte; 1338-ik év késő nyarán végtelen sáska-csoportok vonultak át hazánkon, Lengyelországon és Ausztrián, még pedig oly tömött seregekben, hogy a napot elsötétítették. IV. Károly császár, ki akkor épen Csehországban utazott, ön-életírásában ezt írja: „Napfelkeltével egy lovag ébresztett fel alvásunkból, ezt kiáltván: Kelj fel, uram; az ítélet napja megérkezett! Az egész világ tele van sáskával. — Lóra ültünk, s hogy végét láthassuk a csapatnak, lehető gyorsasággal Pulkau felé (Alsó-Ausztriában) vágattunk. Itt végződött a felhő, melynek hossza hét mérföldet tett; szélességét megközelítőleg sem tudtuk meghatározni.“ — A réteket és kerteket kopszra tarolták, s csak a szőlőhegyeket kímélték meg. Az élet, és takarmány szerencsére már be volt szállítva. Még röplésük közben is szaporodtak, annyira, hogy számuk elrémítő gyorsasággal gyarapodott.

A krónikások szerint négy szárnyuk s fejükön bobitájuk volt; közelítők kiállhatlan büzt támasztott. Csak hosszas idő múlva és lassankint takaríták fel emberi kezek, madarak és időjárás ezen istenostorait. — Négy évvel később (1342-ben) a Rajna-vidék s Franciaország egy része hirtelen támadt árvíz által borítottat el, mely a különben vízszegény vidékre nézve is romlást hozó vala. Sokan hajlandók voltak ezen jelenséget az azon évben Ázsiában és Egyiptomban nagy mértékben jelentkezett földingásokkal összeköttetésbe hozni. — Három évvel ezután ujjlag országos esőzés, áradás s éhség támad; Olaszországban a hét hónapig tartó esőzés elrothasztja a vetéseket; a következő év rendkívüli drágaságnak, s ez által nagy halandóságnak tanuja. — 1348-ik évben végre Európában is jellei kezdének támadni a föld azon benső forrongásának, mely a megelőzőt évben Chinában volt

észlelhető. Január 25-én Görög-, Olasz- s déli Németország egy részében földingás dult; házak és templomok roskadtak össze; Karinthiában 30 községben minden templom semmivé lett; sok község nyomtalanul eltűnt, hegyek költöztek el, a vidék egészen más külsőt nyert. Mintha a föld valami titkos vajadásban lett volna; a világi dolgoknak nem sokára leendő megszűnése mindinkább több és elrémítőbb hivat nyert, mely hit Európa politikai és társadalmi lételében is nagyon érezhetővé lön.

Egész nyugot tusában volt. Itália, Franciaország, Anglia és Németország vidékei fegyverzaj és harci üvöltéstől hangzanak; és maguk a keresztényes legmagasabb fejei: a pápa és a császár viaskodának legengesztelhetlenebbül egymással. Bajor Lajos, a német császár, nem sokkal azelőtt átkokkal sujtottan szállott sírjába, birodalmát tökéletes szétbomlásban hagyván hátra, mert a szerencsétlen civiződés nemcsak a viszálykodó felekre, de az egész népre is kimondhatlan csapásként nehezült. Azon borzasztó büntetés, mely, Jézus szelleme ellenére az ártatlant csak úgy éri, mint a bűnöst — az *interdictum* sulya alatt nyögve, egyházi tekintetben Németország pusztá temetőhöz hasonlított. Meg volt szüntetve mindennemű templomi istentisztelet, az imázak bezárattak, a harangok némák valának, sehol nem volt megengedve misét vagy hitzónoklatot tartani, valamely szentséget kiszolgáltatni, vagy a halottat egyházi szertartással temetni el. Valóban sajnos tévedés, mely politikai okokból a lelkiismeretet őrli el!

Ezen szellemi és anyagi kinokhoz még egy iszonyatos szövetséges csatlakozott: — a halál, az ő legérmítőbb alakjában. Egy egyszerű, borzasztó betegség, az úgynevezett *fekete halál* támadta meg pusztítva az emberi nemet. — Tehát őseink szomorúbb időket is átélhettek, mint a mi komor napjaink — ki ítélné meg tökéletesen azon szellemi és anyagi nyomort, melylyel ezen csapások Európa népeit sujtották?

Csudálatos, hogy a történetirők hazánk ezen korbéli együtt szenvedését nem igen említik.

Ezen ragály, 1348-ban őshazájában Egyiptomban és Szyriában oly hévvel ütött ki, hogy Kairóban naponként 10—15,000 ember halt el benne; Gazában 22,000 ember s minden házi állat áldozata lett hat hét alatt. *Kara-Kalleb* arab történetés a *pestis* áldozatait számlálhatlanoknak mondja mint a tenger homokját. — A partokon az élénk kereskedelmi összeköttetés Cyprus szigetbe tette át a ragályt. A mohamedánok attól tartván, hogy a rabszolgák az általános zavart felhasználhatván, fellázadnának, épen azok lemészárlása felől tanakodának, midőn a föld hirtelen megrendült, a kikötők hajóit a fellázadt hullámok elnyelék, s azok, kiket a ragály megkímélt, a meghasadt föld vagy a megáradt tenger áldozatai lönnek, vagy a lerokkadó házak által temetettek el; — a földingás után a vihar által a tengerbe sodort és ismét a szárazra kimosott számtalan sáskacsoport dőghullája mérgecséte el a levegőt. — Vastag, nehéz köd vala elterjedve Görögország felett sokáig.

Keletről Olaszországba tört ezen betegség, hol annyira dult, hogy a termés a mezőn maradt, bemunkáló, learató kezek hiányában. Velenze 100,000 lakosát veszítette el, Florencz alig kevesebbet. Pizában tíz egyén közül hét halt el, Sienában négy hó alatt 80,000, Genuában 40,000, Nápolyban 60,000, a Sziaczi királyságban általában 530,000. Sok helyen csak a lakosság egy

tizedrésze, sőt Trapaniban egyetlen egy sem maradt életben. Itáliából Spanyol- és Franciaországra is kiterjedt ezen csapás, (magában Párisban 800-an haltak meg naponként); a következő évben Anglia, Németország és Hollandra, terhes földingások és felhőszakadások kíséretében; — sőt felső északon Norvégiában, Irlandban egész Grönlandig pusztította a ragály az a nélkül is gyér népséget. Közép-Európában csakhamar egész helységek lönnek lakatlanokká, a városok pedig szánandóképen elnéptelenedtek. Ausztriában, Stájerben és Karinthiában téres vidékek lönnek néptelenné; Bécsben né-mely napokon 500-on felül, sőt egyen 960-an lettek a *pestis* áldozataivá, mely a lakosság minden negyedikét elragadta.

Általában Európa népességének mintegy, $\frac{1}{3}$ -da, sőt más kutfók szerint $\frac{2}{5}$ -de esett áldozatul.

Ezen betegség rendkívül heves hideglázzal kezdődött, mit delirium, merevültség és önkívület követtek; a nyelv és ajak kék, a lehellet kellemetlen szagu vala; sokan még e mellett tüdőlob és vérhánys áttal lepettek meg; ezután hideg gyuladás következett be, mely fekete foltkban árul el magát; (innen a „fekete halál“ elnevezés). Legtöbb beteg mindjárt az első napon elhalt, s csak azok valának megmenthetők, kiknek bensejében daganatok képződtek.

Az akkori gyógytudomány, kabalisztikus alakzataival s csudahatású titkos szereivel a gyorsan dülő ragálynak nem állhatott ellent, sőt betegházak sem gátolták annak terjedését, miután az első kórház csak 1403-ik évben jött létre Velenzének nazareti Sz. Mária szigetéen.

Ennyi végzetes csapás következtében végre általános rémület fogta el az a nélkül is egyházi átok alatt nyögő emberiséget, melynek a vallás jótékony vigasztát is nélkülöznie kelle. A pápa indulgenziát ígért mindazoknak, kik magukat betegápolásra ajánlották fel, s egy hiteles okirat kétségtelemé teszi azt, hogy ily minőségben 124 ezer 434 frászianus lett a járvány áldozatává; — valóban fényes sugara volt ez a keresztényi szeretetnek ezen szomorú rokonszenvtelen korszakban! — Minden erkölcsi és természetes kötelék felbomlott; az emberek egy része a kétségtelen halállal szemben vakon rohant a kicsapongások mámorába, hogy az élet hátra levő néhány perce alatt az örömek poharát fenégek kiüríthesse; mások pedig magukba zárkózva szánandó önzéssel hunyták be szeméiket embertársaik nyomora előtt; — másfelől isten ostarának csapásai alatt feltámadt nagyon a vallásosság, de az is végletekre, s tisztátalan elemekre: gyűlölség-, üldözés, örültségre és kicsapongásokra oszlott fel.

(Vége követke.)

A porosz hadsereg fővezérei.

Alábbi képnökön egy csoportba állítva mutatjuk be az Ausztria ellen működött s egy rész Magyarországot határszélre is becsapott porosz hadsereg 12 kitűnőbb hadvezérét (a táborak főnökeinek, *Moltke* tábornoknak a lap elején külön arcképet közöljük). Hadd álljon itt néhány sor e férfiak jellemzésére.

1. Frigyes Károly kir. herceg, lovassági tábornok és az I. hadsereg főparancsnoka.

Poroszország első katonája, a legkiválóbb katonai jellem, és mint végrehajtó kétségkívül a porosz hadsereg első hadvezére. — a porosz király unokaöccse szül. Berlinben 1828-ban. Katonai pályára neveltetve, már kora ifjúságában rendkívüli hadvezéri tehetséget árult el. Tanulmányait bevégezve, a hadseregbe lépett, és 1848-ban — tehát épen 20 éves korában — százados lett, és e minőségben részt vett a schleswigi hadjáratban.

A következő évben mint őrnagy a mostani király táborokrában részt vón a Baden elleni expedícióban és a *wiesenthal* csatában, hol alkalma volt bátorságát kitüntetni, karján és vállán nehéz sebet kapott. A 48—49-iki mozgalmas éveket követő hosszabb békéidőt a herceg bővebb ismeretek és tapasztalatok gyűjtésére használta föl. E czéllal 1858-ban beutazta Francia-, később pedig Skótszágot. 1861-ben a király a nagy reményű herceget a 3. hadtest főparancsnokának nevezte ki. Mint e hadtest főparancsnoka 1864-ben részt vett a schleswig-holsteini hadjáratban, és ő volt az, aki a híressé vált *missunde* gyilkos ágyúrohammal megnyitotta a háborút. A *düppeli* sáncok ostroma egészen az ő műve volt. Midőn az őrnagy a fővezérségtől visszalépett, Frigyes Károly herceg vette át a Schleswig és Jütlandban működő összes hadsereg fölötti főparancsnokságot. Az Alsen szigetre való, ép oly merész, mint fényesen kivitt átkelés megalapította hadvezéri hírnevét.

Midőn a jelen év folytán a viszonyok Ausztria és Poroszország között mindinkább bonyolodni kezdtek és a háború mindinkább valószínűvé lön, Frigyes Károly herceg neveztetett ki az I. hadsereg főparancsnokának. Hogy e minőségben mit tett és mennyire igazolta a benne helyezett nagy várakozásokat, azt a legközelebb lefolyt napok várszerű eseményeiből mindnyájan tudjuk.

2. Frigyes Vilmos, porosz koronaherceg, Szilézia kormányzója és a II. hadsereg főparancsnoka.

Frigyes Vilmos (Miklós Károly) szül. Berlinben 1831. okt. 18-án. Mint a jelenlegi porosz király legidősebb fia, a porosz korona legközelebbi örököse. Ifju korában, szívjóságáról általános ismert anyja felügyelete alatt gondos katonai és polgári nevelésben részesült. Tizenhétéves korában a bonni egyetemet kezdé látogatni. Az ifju herceg, ki már a természetből a legnemesebb szívet és a legvidámabb kedélyt van megáldva, csakhamar elemében kezdé magát polgári pályatársai között érezni, és gondatlanul merült el a német egyetemeken divó deákos élet gyönyöreibe.

Bevégezve egyetemi tanulmányait, mint közlegény a hadseregbe lépett. Poroszországban ugyanis azon szokás uralkodik, hogy a királyi házból származott hercegek mint közlegények kezdik meg katonai pályafutásukat; természetes hogy aztán gyorsabban is léptetik őket elő, mint más szegény ember gyermekét. Miután Frigyes Vilmos egy utazásból, melyet Olaszországba tett, visszatért, saját udvartartást kapott, részt vett a fontosabb államügyekben és léptenkint emelkedett a magasabb katonai rangokra, 1858-ban Viktoria angol kir. hercegnővel kelt egybe. A szabaddelvű párt a koronahercegnek e lépését úgy tekinté, mint a herceg alkotmányos gondolkodásának zálogát. Állásának fontossága még fokoztatott, midőn atyja a trónra lépett. Midőn a korona és a törvényhozó test között a viszály kitört, a koronaherceg közvetítőleg igyekezett működni. Miután a vitázó feleket közelebb hoznia nem sikerült, kényyszerülve érte magát, Berlin elhagyta. Ezt tudta a szabaddelvű párt, melynek kiválóbb egyeivel gyakran érintkezett. Mindez csak arra szolgált, hogy népszerűségét egy Poroszországban, mint egész Németországban nevelje.

Az 1864-iki hadjáratban mint a II. hadtest parancsnoka vett részt. Nem volt neki ugyan megengedve, hogy személyesen vegyen részt a harcban; de azért a herceg a téli hadjárat minden fázadalmában osztozott a hadsereggel és ez által, valamint sajtósága humora által igen nagy népszerűsége tett szert az egész hadseregben. A háború bevégezése után Pomerania helytartóává nevezetett ki, és ez állásban maradt egész a jelen háború kitöréséig.

Midőn a mostani háború kitörni készült, mindaddig, míg az ügy politikai volt, Frigyes Vilmos ellenzte a háborút. És itt ismét találkozott a közvéleménnyel. A mint azonban a háború tisztán katonai dologgá vált, háttérbe szorultak politikai agalmái, és ő mint katoná lépett ki a harcmezére. Gyalogsági tábornoknak nevezetve, rá bízották a II. (sziléziai) hadsereg fővezérsége és egyzersmind Szilézia kormányása is.

3. Vogel von Falkenstein, a 7. hadtest parancsnoka.

Falkenstein 1813-ban lépett a hadseregbe. A montiraili csatában mint hadnagy egy zászlóalj vezérélt, mert tisztársai mind elbullottak volt. 1818-ban az aacheni kongresszus alkalmával

6 zászlóalja képezte a diszöréget. A mozgalmas 1848 Berlinben találta és a máj. 18-iki barrikádharc alkalmával sebet kapott. Azonban még ugyanazon évben résztvett a schleswigi hadjáratban mint Wrangel tábori segéde. 1864-ben szintén e minőségben alkalmaztatott. E hadjárat bevégezésével neki adatott át a 7. hadtest fölötti főparancsnokság. A jelen hadjárat kezdetével neki jutott földadatul, Hannover haladéktalanul megszállani. Falkenstein pontosan végrehajtá a kitűzött földadatát és az ő erélyes üldözésének tulajdonítandó leginkább, hogy a hannoveriak a langensalzi ütközet után kényyszerülve voltak kapitulálni.

4. Bonin tábornok, az 1-6 hadtest parancsnoka.

Bonin 1819. lépett a hadseregbe és Mecklenburgi Károly hercegnek hadsegéde lön. Miután tábornokságig emelkedett, előbb a negyedik, később az első gárdadandár parancsnoka lett. Bonin még eddig nem vett részt egy hadjáratban sem, az 1848-iki badeni expedíció kivéve.

5. Würtembergi Ágost herceg, a 9. hadtest parancsnoka. Daczára azon ellenséges állásnak, melyet Würtemberg Poroszország irányában elfoglalt, továbbra is megmaradt porosz szolgálatban. Hadteste (a gárda) főleg a königrázi csatában tüntette ki magát.

6. Schack tábornok, a 4. hadtest parancsnoka. Miután Horvath az ő hadtestével Csehországba nyomult, Schack tábornok lön Szászország kormányzója.

7. Mutius tábornok, a 6. hadtest parancsnoka, kitűnő lovassági tábornok. Miután a jelen háboruban jelentékeny részt vett volna, meghalt Brünn közelében choleraaug. 4-én.

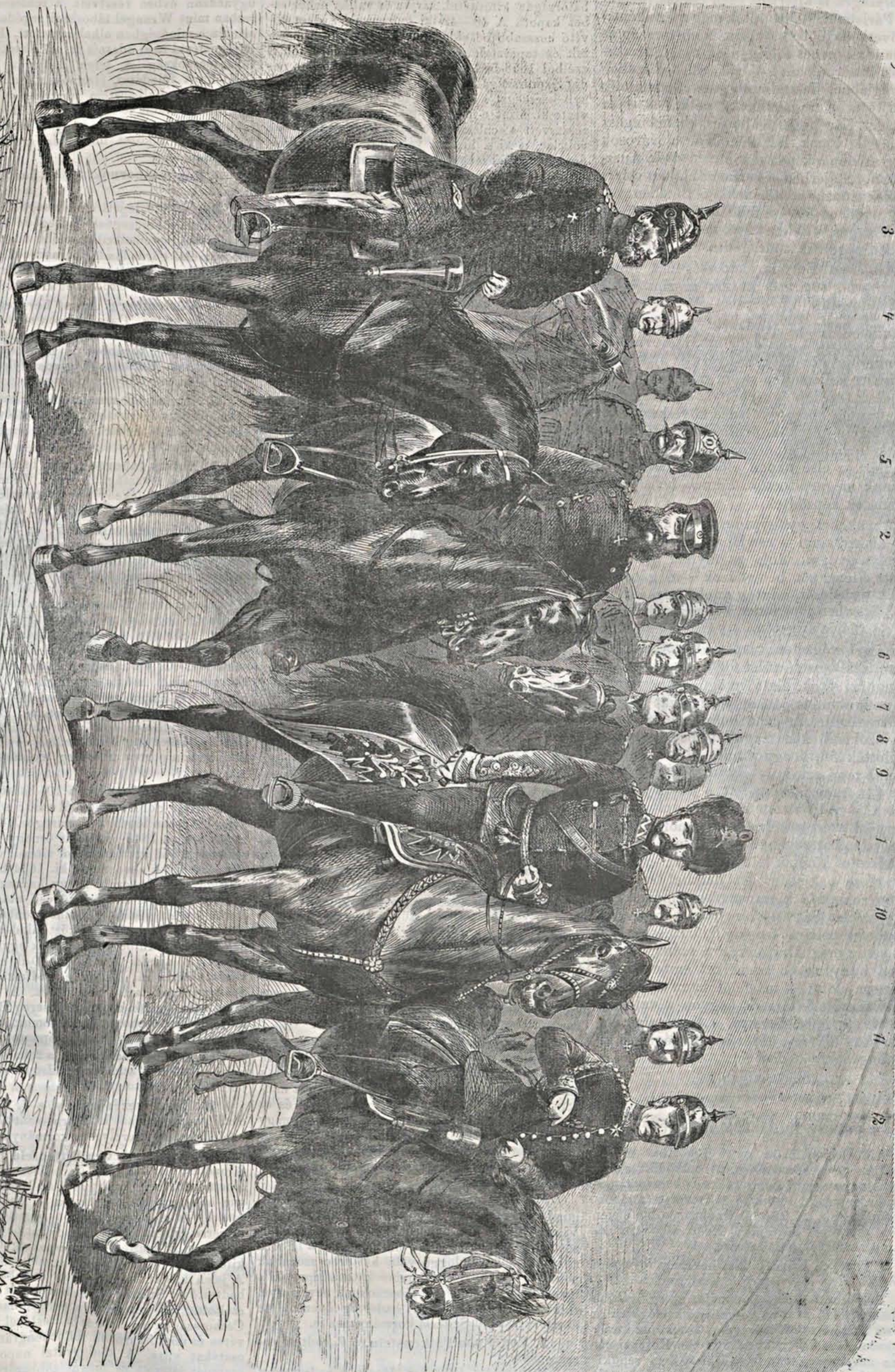
8. Steinmetz tábornok, az 5. hadtest parancsnoka. Hadnagyi ranggal 1813-ban lépett be a hadseregbe. 1835-ben százados, 1839-ben pedig zászlóaljparancsnok lön. Az 1848-iki hadjáratban a schleswigi csatában két zászlóalj vezényelt. Ugyanazon évben Brandenburgba küldetett, hogy az ott egybegyűlvő volt nemzetgyűlést szemmel tartsa. 1855-ben a negyedik gárdadandár parancsnoka, később pedig az 5. hadtest parancsnoka lön. Ez azon hadtest, mely Steinmetz vezényelte alatt, magát a jun. 27.—29-iki három napos véres harcokban Nachod, Skalitcz és Trautenau-nál oly kiválóan kitüntette. Becses hadiszolgálati elismerésül a porosz királytól közelebb, sajátkezűleg írt közzönő levelet kapott. Steinmetz a porosz hadsereg legidősebb tisztjeinek egyike.

9. Mülbé tábornok, a 10. hadtest parancsnoka keleti Poroszországból való, a jelenleg 65 éves. 1818-ban lépett a hadseregbe, 1839-ben százados lett, s 1848-ban mint őrnagy vett részt a schleswigi hadjáratban, a hol vitélül viselven magát, ezredesé nevezetett ki. 1664-ben a schleswig-holsteini háborúban egy hadosztályt vezényelt; e hadjárat bevégezése után a magán életbe vonult vissza. A mint azonban a háború Ausztria és Poroszország közt mind valószínűbbnek látszott, Mülbé volt az első egyike, ki szolgálattal fölajánlá. A király a 10-ik hadtest szervezését bízta rá. Mülbé e hadtesttel egyideig Szászországot tartá megszállva. A königrázi csata után, midőn a porosz főerő Béc felé haladt, Mülbé Csehországba nyomult, s ott csapataival Prágát és több más főpontot megszállott.

10. Schmidt tábornok, a 2. hadtest parancsnoka, ki már a schleswig-holsteini háborúban is jelentékeny részt vett.

11. Beyer vezérőrnagy, a 7. hadtest egyik osztályparancsnoka, ki Kurhessen foglalta el és e fejedelemséget erélyesen kormányozta.

12. Herwarth von Bittenfeld tábornok, a 8. hadtest parancsnoka. A hadseregbe 1813-ban lépett, 1835-ben őrnagy lön. Az 1864-iki schleswig-holsteini hadjáratban a 7. hadtestet vezényelte, és e minőségben ő vezette az Alsen-szigetre való átkelést. E hadjárat bevégezése után kapta a 8-ik hadtest-parancsnokságot. Herwarth kitűnő képességű és a legújában eszű tábornok. A jelen hadjáratot ő nyitotta meg az által, hogy hadtestével Szászországba benyomult és azt megszállotta. Ő volt az, aki a porosz hadsereg élén Csehországba nyomult és hadtestével az egyaránt véres és döntő turnai, müncheni és jicini csatákat vívta. A königrázi napon is fontos szerepet játszott és magát többszörösen kitüntette.



1. Frigyes Károly, kir. herceg. 2. Frigyes Vilmos, koronaherceg. 3. Vogel von Falkenstein, altbány. 4. Bonin altbány. 5. Württembergi Ágost herceg. 6. Schack, tánc. 7. Mutius, tánc. 8. Steinmetz, altbány. 9. Von der Mühlbe, altbány. 10. Schmidt, altbány. 11. Beyer, tánc. 12. Herwarth von Bitzenfeld, tánc. A porosz hadsereg fővezetel.

Az olasz-tírol csatájáról.

Midőn Ausztria és Olaszország között ez idén a háboru kitört, Garibaldi azt tűzte feladatul, hogy önkényes csapataival a tiroli hegyzorosokon tör be, s ha egyéb célzt nem érne is el, legalább az osztrák hadsereg egy részét tartja itt elfoglalva. Garibaldi csapatai ugyanezre nyomultak előre, azonban a csatát természet akadályaival fogva ez előnyomulás csak igen lassan, ugyszólván lépésenkint történhetett. A hegyzorosok alakzata úgy hozza magával, hogy az itteni utvonalak aránylag csekély haderővel is jó darabig sikeresen védelmezhetők.

A tiroli hegyutakat a csász. rendes vadászkatonák s a tiroliak önkényes vadászcsapatai védelmezték, mely alkalommal mindkét részről a legnagyobb hősiesség egyes példái tüntek fel. Így például megtörtént, hogy Judikariában Storo mellett két század vadász állott ellen 6000 olasz önkényesnek, mely alkalommal 800 halott és sebesült vére festette pirosra a tiroli bércek sziklafalait. E harcoknál a lövöldözés többnyire másodrendű szerepet játszott s a csapatok a kanyargós, szoros utakon gyakran jöttek azon helyzetbe,

Garibaldiiban, nem igen segítették az ő terveiben s mintegy restelték fényes sikereit, sőt némely magas helyen épen nem jó szemmel látták volna győzelmes előhaladását. Ugy látom én — mondja végül az angol levelező — hogy Garibaldi csapatainak kiküldése nem sokkal volt jobb a mészárszékre küldésnél, mert oly haszonvéhetetlen régi puskákkal látták el őket, a mikhez képest a tiroli és stájer vadászok löfegyverei valódi remekművek.

Ugy látszik tehát, hogy itt délen épen azon arány állott elő megfordított viszonyban a két hadakozó fél között, a minőt északon a poroszok gyűtős puskái idéztek elő.

Kemenesaljai képek.

(A vidék rajzát lásd a V. U. 27-ik számban.)

II. A kis-dömölki pajta.

A Ság-hegy alján, tőle mintegy 1/2 mérföldnyire, fekszik Kis- vagy Alsó- vagy Pör-Dömölk, egy 10—12 házból álló igénytelen kis helység, hanem van benn egy pajta, a mely megérdemli figyelmünket. Ez a, most Kis-Czellben létező, de hajdan itt állott, benczés apátság temploma

pannonhalmi főapát által dömölki apátá neveztetett, ki, és magával a nagy-czellihez hasonló képet hozván, ennek számára, hogy annál inkább a sz. szűz tiszteltére élhessen, Dömölktől 1/2 mfdnyire a mezőn (rudi opere) egy kis épületet s a mellé saját maga számára egy kis hajlékot (cellam subterraneam) épített 1739.*) Erdődi György gróf, a szomszéd uradalom birtokosa az egyszerű épület helyébe szebbet és alkalmasabbat építtetett, mely körül lassankint egész kis helység, a mai Kis-Czell épült. Es azóta a régi Dömölk (hol, mint mondják, a török háborúk idejében országgyűlés is tartott, melyből Hunyadi János irt a pápának, de nem tudom, mi ügyben) visszalépett, átadta szerepét, híret, kecséit leányának, ki csakhamar elhomályosítá, feledteté a magát félrevont anyát.

A kis-dömölki apátság most gazdasági major. A répi épületek közül egyedül a templom falai, ezek is igen megosonkivá maradtak fenn, felényire leszállítatván, szalmatetővel fedettek be. Az épület szélessége 4, hossza m. e. 15 öl, nyugoti vége szegleteket, a keleti pedig gömböletet képez, kívül oszlopok által megerősítve. Egy keresztfal az egészet két részre osztja, a nagyobb



Az olasz-tírol csatájáról: Császári és tírol vadászok a hegyzorosokon.

hogy szuronyt szegezve kellett egymásra rohanniok s a győzelmű babérért a személyes bátorság erejével megküzdenniök.

A bekövetkezett fegyvernögvás most e gyilkos harcokat is megszüntette, s az elfogadott föltételek következtében Garibaldi serege is visszavonult a már elfoglalt tiroli területről Olaszország határai mögé.

Egy ily hegyi támadás alkalmával Bagolino mellett a Suello hegy vidékén történt, hogy Garibaldi csapata viaszszorítottván, maga az ünnepelt fővezér is sebet kapott. Érdekes az, a mit a londoni „Times“ levelezője irt Garibaldi állapotáról. „Azon seb, — ugymond — melyet a tábornok jul. 3-án kapott, csakhamar begyógyult s Garibaldi ismét képes volt lóra ülni, azonban régibb sebe (melyet Aspromontenál bokájába kapott), ismét sok gondot okoz neki. A mi valóban nem is csoda a nagy fáradalmakban, a roppant forróságban s kedélye folytonos izgatottsága mellett. Nem is lehetne csodálni, ha Garibaldi vesztett volna nagy népszerűségéből. Az ő feladata igen súlyos vala s a rendelkezésére álló eszközök igen csekélyek. Maguk az olasz hadsereg fővezérei, kik mindig vetélytársukat látták

volt. Falain meglátszanak a régiség és magasabb rendeltetés nyomai, mint a minő czélra most használtatik. — Ez apátság keletkezési ideje és alapítója nem tudatik, csak annyi bizonyos, hogy 1252-ben már állott és Jakab nevű apáttal birt. 1348. körül hiteles hely volt. Ama Jakab óta 20 apátja említettik, kik közül nevezetesebbek: 1410. Sebestyén; Keöntheós János 1617 (abbas in alsó Demelk dicitur); Vizeleti János (per principem Bethlen constitutus); Dienesevics György, Himelreich fő-apát által kinevezve.

A zárda kiterjedését mutatták a még a múlt század közepe táján fennállott falak, melyek azonban lerontatván, új építkezésekre használtattak.

Már a régi időkben birta az apátság egy csodátevő képét a Boldogságos szűznek, melynek tiszteltetésére évenként számos látogató sereglett össze, mely azonban a török pusztítások idejében, biztosság okáért Csallóközbe, a dienesdi apátságba vitetett, a hol most is nagy tiszteletben tartatik. Azonban Koptik Odo stájerországi sz. benedek rendi szerzetes, ki Salzburgban tanár, utóbb Nagy-Mária-Czellben kincstárnok volt, érdemeiért Sajghó Benedek, a kurucból lett

rész, melyben falfestések nyomai láthatók, pajtául, a kisebbik nyugati rész pedig, mely alatt létezett sirboltból csak nem régiben hányattak ki az ott eltemetettek maradványai, burgonya-vereműl használtatik.

Külsőjének déli oldala legérdekesebb, itt diszitések, a kis ajtó felett egy kereszt, s mintegy 1 1/2 ölnyi magasban boltok maradványai láthatók, melyeknek hajdan valami a falból kiemelkedő erkélyt, vagy, mint mondják, kis fülkét kellett tartaniok, mikben a szerzetesek laktak. A hosszu, keskeny, lörés alaku ablakok, mint szükségtelenek, nagyobb részt be vannak rakva.

III. Kis-Czell.

Az egyszerű kis kápolna körül, mit Koptik Odo épített, lassankint kis városka épült, mely napokint gyarapodott, kivált miután 1745. nov. 21. Zichy Ferencz győri püspök a szobrot nagy innépüllyességgel, és nagy sokaság jelenlétében felemelte és megkoronázta, mely azután 1750. az előbbi kápolnából egy új nagyobb szerű templomba vitetett át, hol maig is nagy tiszteletben tartatik s szá-

*) Schematismus Venerab. ord. St. Benedicti.

HIRDETESEK.

HECKENAST GUSZTAV
gőz-gyorsajtó-
KÖNYVNYOMDA-INTÉZETE
Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.,
elvállal
mindennemű könyvnyomdai munkálatokat a távol vidékekről, s azokat a leggyorsabban s legjutányosb árakért teljesíti.

A mindennapi szükség cikkei.
ruha- és hajkefék, mindennemű fésűk, fogkefék, szappanok, házi és felcipők, varró- és gombostűk, kapcsok, szivacsok, szobeli és tollkések, író- és rajzólszerek, sítábotok stb.
Illatszerek. Dohányzószerek. Női ékszerek.
Gyermek-játékok.

Kertész és Eisert
(ezelőtt Kertész Tódor)
ajánlják
a t. cz. közönség figyelmébe
norimbergi és diszmű-ár-
kereskedéseket
Pesten,
Dorottya-utca 2-dik szám,
bank-épület, a „Magyar királyi”-hoz
ozimzett szállóddal szemközt.
1747 (2-3)
Különös figyelmet érdemel,
hogy:
a legelőszobára szabott és minden egyes szögön szemléltetett,
irásból megbiztosított igen gyorsan és pontosan eszaktólhatnak,
valamint szakmunkákba végo bármily cikkok megsezerése, sok-
oldalú beszekkelésének fogva, jutányosan történik.

Rózsaszínű-piros-ásványolaj
(Petroleum).
Mely nem gyúlékony, és kellemetes tisztaságánál fogva ajánlatos. — A fehér
oblonyoknál szép piros színt kölcsönöz és egyszersmind diszít a lámpát. A betöltésnél
elegen szine miatt feltűnően mutatja a mennyiséget, és nem könnyen történhetik ezen
olajnak a lámpa betöltésnél túltelése.
Fontja ezen olajnak 25 kr. o. é.; üvegstül 33 kr. Az üres üvegeért 8 kr. vissza-
adatik, vagy ugyanolyan üveggel becsereztetik.
Azonkívül fehér petroleum kapható, fontja: 24 kr. o. é., mázsáinkint olcsóbb árban
Raktár: József-ter 14. szám alatt, a Vogel örökös-féle ház-
ban, az I-ső udvarban, jobbra.
A nagyban eladást eszközöli
Varga Lajos,
társulati ügynök, mint gyári bizományos.
1740 (2-2)

14 nap alatt pénz!
Pénzkölcsön.
AZ országos. enged. ügynökség
(Pesten. Deák Ferencz-utca 6. sz. a. „a fehér hajó”-
hoz czimzett házbán)
Jelenleg úgy egyes földbirtokosok, valamint községek részére is — legröviddebb
idő alatt és igen csekély díjszámítás mellett pénzkölcsönöket eszközöl.
A ki tehát ily kölcsönt felvenni kíván, az gyorsan használja fel a jelen
alkalmat, és küldje be okmányait mielőbb (I. telekkönyvi kivonat, II. Catastra-
lis kivonat, III. adókönyve másolatát, az utóbbiakat is hiteles alakban) a fent
nevezett ügynökséghez.
1749 (2-4)

Hirdetmény.

Még soha nem történt végeladás
oly szokatlan olcsó áron, mely a t. cz. közönségnek oly rendkívüli előnyt nyuj-
tana, mint most a jelen Pesti vásár tartama alatt, a régi német színházterem
1-ső sz. a. baró Sina-féle házbán.

hol egy csódtömegből avett
rumburgi és hollandi vásznak
rumburgi asztalterítékek, törülköző-kendők, kanavásznak, 2000 tuczat vászon- és
batiz-zsebkendő, 22,000 db. a legszebb rumburgi vászon női- és férfingek, melyek
kitünő minőségük és olcsóságuk végett híresek.

Az érték fele árán
A vásznak ára:
1 vég 35 rőfös csinosított kanavásznak, becsár 18 ft., most csak 9 ft. 50 kr.

1 vég 30 rőfös kézi fonatvászon, becsár 18 ft., most csak 9 ft. 50 kr.
1 vég 30 rőfös kitünő kanavásznak, becsár 20 ft., most csak 10 ft. 50 kr.
1 vég 30 rőfös legjobbféle rumburgi vászon, becsár 25 ft., most csak 18 ft.
1 vég 30 rőfös kitünő rumburgi vászon férfingekre, becsár 30—40 ft., most csak
15—20 ft.
1 vég 30 rőfös kanavászon ára most csak 8 ft. 50 kr.
1 lepedő varrás nélkül 3 rőf hosszú, 2 rőf széles, valódi rumburgi vászonból, ára
most csak 3 ft.
1 vég 38 rőfös hollandi czérna-vászon, becsár 28 ft., most csak 14 ft.
1 vég 38 rőfös rumburgi czérnavászon, becsár 30—36 ft., most csak 15—18 ft.
1 vég 48 rőfös valódi hollandi vászon, becsár 36 ft., most csak 18 ft.
1 vég 50 rőfös valódi irlandi vászon, becsár 44—50 ft., most csak 22—25 ft.
1 vég 50 rőfös különös jó és finom vászon, legalkalmasb férfi-íngekre, becsár 60—
80 ft., most csak 30—40 ft.
1 vég 50—54 rőfös rumburgi vászon, legnehezebb kézfírat, ára most csak 20,
24, 28, 32, 36, 40, 50 ft.ig a legfinomabbak.

A zsebkendők ára:
1 tuczat középságyású fehér vászon zsebkendő 2 ft. 50 kr.—3 ft. 50 kr.ig.
1 tuczat nagy rumburgi vászon zsebkendő 4, 5, 6—7 ft.ig a legfinomabbak.
1 tuczat igen finom francia batiz zsebkendő 4, 5, 6, 7—8 ft.ig a legfinomabbak.
1 tuczat fehér damasz kávéskendő, ára most csak 2 ft. 50 kr.—3 ft.ig.
1 rumburgi damasz asztalteríték 6 személyre. ára most csak 4, 5, 6, 7—8 ft.ig a
legfinomabbak
1 rumburgi damasz asztalteríték 12 személyre. ára most csak 9, 10, 12, 14—16 ft.ig a
legfinomabbak.
1 tuczat damasz törülköző- vagy asztalkendő ára most csak 5, 6, 7—8 ft.ig a leg-
finomabbak.
1 tuczat jóféle konyhakeendő ára 2 ft. 50 kr

Férfi- és női-íngek ára:
A legszebb színes férfingek darabszáma, 2 ft.—2 ft. 50 kr. a legfinomabbak.
Színes francia batiz-íngek, a legszebbek s legfinomabbak ára most csak 3 ft.
Férfingek, legjobb szabásúak, a legkitünőbb rumburgi vagy hollandi vászonból,
darabja 2, 3, 4—5 forintig a legfinomabbak
Férfingatyák igen tartós vászonból, félmagyar 1 ft. 50 kr., magyaros 1 ft. 80 kr.
1 db. férgatya ára a legnehezebbféle rumburgi vászonból, most csak 2 ft.
Női-íngek, rumburgi vagy hollandi vászonból, simák 1 ft. 60 kr., hurokvarrattal
2 ft., hímzettek 3 ft. 50 kr., 4—5 ft.ig a legfinomabbak.
Legszebb női corsettek, 2 ft. 50 kr., 3, 4, 5 ft.ig a legfinomabbak.
A legszebb gyapju ágyterítők darabja most csak 5 ft.
Valódi francia cachemir asztalterítők legszebb színvegyület nyomattal, ára most
csak 5, 6, 7—8 ft.ig a legfinomabbak.
Valódi francia cachemir ágyterítők, a legszebb színvegyület nyomattal 1 db.ára
most csak 7, 8, 9—10 ft.ig a legfinomabbak.
Vidéki megrendelések, a pénzsözeg beküldése vagy postal utánvét mellett,
a leglelkismeretsébet teljesítetnek.

A levelek ekép czimzendők: 1701 (3-6)
METH S., a régi német színházterem 1. sz. a. Pesten.

Kereskedelmi tanintézetemben
az új tanfolyam október 1-én veszi kezdetét,
mi ezennel köztudomásra juttatik.
HAMPEL ANTAL,
az intézet főnöke.
1753 (1-4)

A valódiság jótállása mellett!
Dr. BÉRINGUIER LIPÓT

illatos gyógyysz. korona-szesze,
vagy: A kölni víz Quintessentiája.
Dr. Beringuier es. k. szabadalmazott korona-szeszében a legfinomabb, röppenő aether-szesz a növényvilág alkotórészeinek
legvalószínűbb és legrögább, jószaga, élénkítő és erősítő részecskéivel oly módon van egybekötve, hogy ezen szesz a mindkét
nemű személynél és a leggyakorlatosab ismerő által minden más e fajta készítménynek eleibe fog helyzetetni — nemcsak mint
igen kellemes szagos és mosdóvíz, hanem úgy is, mint az élet-szellem ébresztésére és az idegek erősítésére
szolgáló dicső segélyszér.

BORCHARDT ORVOSTUDOR Dr. SUIN de BOUTEMARD
1866-diki illatos 1/1 illatos
nővényzszappana esomagnak 70 kr. fog-pasztája esomagnak 35 kr.
Egy eredeti bepecsételt csomagocská 1/2 csomagocská
ara 42 kr. 70 kr. 35 kr.

Dr. Borchardt es. kir. szab. nővényzszappana kitünő szer a bőr erősítésére és épségben tartására; elvitáztatlanul a legjobb a között, a mi ezen szakmában előállíthatatik, úgy az annyira alkalmatlan szepő, májfoltok, napsgétek, fakadékok, pattanások, bőrbajok stb., valamint szep és finom bőrnek élet-erős előállítására és élénkítésére; ajánlható továbbá mindennemű firdőknél, sikeres eredménnyel.

Dr. Lindes tanár
nővényi rudas haj-kenőse. balzsamos olajbogyó-szappana.
A haj növelésére igen jótékonyan hat, miután ezt hajléko- zamos olajbogyó-szappan mint enyhe és egyuttal hatályos
nyan tartja, s a kiszáradást megőrja, annak növekedé- napi mosdószér még a leggyönyörűbb bőr-bölgyek és gyer-
sényét és rugalmasságát kölcsönöz, s egyszersmind a fejtető mek számára is a legjobbatk ajánlandó. Ara 35 kr.

Dr. Hartung-féle hajnövesztő-szerek
magukat működésükben kölcsönösen kiegészítendők: igen ajánlatos a
CHINAHÉJ-OLAJA, a haj fenntartására és szepítésére.
NÖVÉNY-HAJKENŐCSE, a hajnöve-
szésére és erősítésére;
Dr. Beringuier Lipót
NÖVÉNYI GYÖKHAJOLAJA NÖVÉNYI HAJFESTŐ-SZERE
hosszabb használatra elégséges üvegeben 1 ft. o. é.
Minden áralmas mellék keveréktől menten, a
legalkalmasabb növényi alkotórészekből és olaj-
tartalmú anyagokból egybeállítva, dúsán ellátva szén-
anyaggal, minek rendkívüli befolyását az újabb
búvárlatok úgy világosan bebizonyították. — Dr.
Beringuier es. k. szab. növénygyök-olaja az e
nemű legjobb készítményeknek hasonlatosul mellé tehető
és bizonyára mindent toillettenek különös díszére fog szolgálni.
Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű és növényedvekből s részben a legújabb czukor-kristályal állapodót-
ságra hozott dr. KOCH-féle növénygyökorkák — melyek a legelismertebb véleményezések nyilatkozásával talál-
kozunk — köhögés, rekedtség, torokbántalmak- és elhagyatottaknál csillapítólag hatnak, s az ingert rendkívülleg
frisseség és nyulékenység fenntartására, a legmegelőzőbb eredményt idézik elő s sejtát-ágos izúk és szájbant könnyű
feloldásukat miatti, mindenki által könnyen s kellemmel használhatatlanak.

A feentebb elismert, hasznos voltak és szilárdaságuk által annyira kedveltekké vált cikkek — a valódi minőségérti jótállás
mellett — valamint az alább nevezett városok egyedüli helybeli letéteményes einél, egymint:
PESTEN: Török József Jezovitz M. Scholtz J. Kiss C. Sztupa G.
BUDÁN: gyógszertár; Ráth P. O-BUDÁN: Bakats M. Prochaszka
gyógszertár, a „szl. élekhz” gyógszertár a „Magyar ki- városi gyógszertár; gyógszertár a „kigyóhoz”; gyógszertár a szónatérén.
király-utca 7. sz.; rállyhoz”;
Udvári gyógszertár, tában.

- valamint a következő bizományos uraknál Magyar- s Erdélyországban s a kapcsolott részekben:
A. Kubin: Tyroler és Schle-
singer.
Almas: Koby Beck.
Arad: Pedeschki J.
Baja: Klenanc és Babocs.
Bartha: Wanek és társa.
Besztercebánya: Pasch-
man B. és Gölmer F. gysz.
B. Gyarmat: Moldoványi S.
B. Csaba: Lázay A. J.
Beszterce: Kelp Fr., Diet-
rich és Fleischler.
Bonyhád: Straicher B.
Brezobánya: Gullner S.
F. és fia.
Bözörmény: Lányi M.
Bazin: Streicher Gy.
Brassó: Stenner P. és Je-
kelius F. gysz.
Csáktornya: Kárász A.
Csongrád: Tari L.
Csankvár: Lukács Gyal. gysz.
Csanád: Tolbisz J.
Csalakóva: Wojnovits D. B.
C. Brecezen: Czanak J. gysz.,
Rothschnek K. Gerősi és
Hannig.
Datta: Braumüller J. gysz.
Déva: Bosnyák A.
D. Földvár: Nádhera P.
Dalya: Weiss test.
Deés: Krémer S.
Eszterházy: Schmidt A.
Ersekújvár: Latzko F.
és fia.
Eperjes: Zsembery Ig. és
Pap J. S.
Eszék: Horning J. gysz.
Eger: Piller J. és Tschögl J.
Esztergom: Bierbrauer C.
Fehértemplom: Popovits
Faeset: Hirschl D.
Gyöngyös: Koczianovich J.
Georgenberg: Hensch Ed.
Gölnicz: Boldogh E.
Győr: Szailer Gyula.
Gy. Szt. Miklós: Fröh-
lich E.
Gyula: Oerley I. tv. gysz.
Halas: Hirschler D.
Hatzfeld: Schaur J. F.
Högyész: Rausz W. és fia.
Homonna: Papiusky J.
H. M. Vasárhely: Braun J.
Hollitsch: Mühlbauer R.
gyógszertár.
Heves: Blau J.
Igló: Tirscher G. gysz.
Jaszberény: Leitner K.
Jolsva: Porubszky S.
Karolyvár: Slavicz N. és
Benich J.
Kassa: Eschwig E. és
Quirfeld K.
Kaposvár: Kohn Jak.
Késmark: Ganersich A.
Munkács: Haupt J. L. és
Horowitz S.
Kecskemét: Markovits G.
Komárom: Balloni A.
Kajócsa: Bahr L. B.
Kisújszállás: Nagy S.
Kisbér: Stern E.
Kölcsvár: Wolf J. gysz.
Eger: Engel J. gysz.
Kopronca: Werli M. gysz.
Körmöcz: Ritter J.
Kun-Szt. Miklós: Csappó
Karolyfőhervár: Mather-
ny E. Russ J.
Köszeg: Bründl J. gysz.
Kézdivásarhely: Fejer L.
Kubin: Weber F.
Lippa: Csordán A.
Liptó-Szt. Miklós: Kri-
vosz J.
Losonez: Bódy J. E. és
Geduly A. gysz.
Lőcse: Kubatschka G.
Lublo: Glatz J.
Lugos: Schi szler A.
Léva: Boleman E. gysz.
Makó: Osovazky S.
Magyar-Ovár: Czeli S.
Marosvásarhely: Foga-
rassy J.
Mohács: Philipp F.
Miskolcz: Bösörmenyi J.
gysz. és Spuller J. A.
Móór: Ebner J. G.
Mühlbach: Weiszörtel G. A.
Munkács: Haupt J. L. és
Horowitz S.
Mitrovitz: Mile Sabb.
Malaczka: Rohrich J. gysz.
Mediasch: Breckner K.
Vándory és Brandsch.
Nagy-Bánya: Haracsak J.
Nagy-Abony: Lukács A.
Rimaszombat: Krátschmar.
Rozsnyó: Feymann A.
Rozsahely: Jurecsky gysz.
Ruma: Bogdanovits J.
Rom-Lugos: Popovits J.
Sassin: Múke A. gysz.
Segesvár: Mitzelbacher J.
B és fia.
Selmezy: Dimák J. C.
Szikszék: Velusig G. és társ.
Szombathely: Tempel F.
gysz., Pillich F.
Szekesfehervár: Deutsch
A., Légmán A. és Braun
J. gysz.
Szamosújvár: Plasintár
G. és fia gysz.
Sz. Egerszeg: Izsó F.
Szentes: Eisdorfer G. gysz.
Szathmar: Weisz J.
Szabadka: Farkas J. és Si-
mony J.
Szegszárd: Brassay M.
gyógszertár.
Szeged: Kovács M. gysz.,
Kovács Alb. gysz., Fischer
és Schopper.
Sz. Udvarely: Kauntz J.
A gysz.
Szereda: Megay G. A. gysz.
Sz. Keresztúr: Binder M.
Szász-Regen: Wachner T.
Siklós: Holmik F. gy.
Sziget: Tyranner G.
Szoboszló: Tury J.
Sopron: Eder F. gysz.,
Pachhofer L. és Mezey A.
gyógszertár.
Szolnok: Braun J. és Ho-
rasszky Istv. gysz.
S. Szt. György: Vitalay B.
Sz. Váralja: Gerber E.
Tasnad: Szongott J.
Temesvár: Quirny A. gysz.
Pecher J. E. gysz., Jahner
K. gysz. és Kuttin M.
Thorda: Walits G.
Tolna: Hofauer M.
Trencsén: Kulka Izid.
Topolya: Sárkány L. gysz.
Tata: Merkl A. könyvk.
Uj-Verbasz: Singer H.
Ungvár: Lizkay J.
Uj-Beese: Welichá jna.
Ujvidek: Schreiber Ferd.
Versecz: Fuchs J.
Vagujthely: Balesdorf L.
Vukovar: Stanita T.
Verőce: Doma L. és Bész
J. K. gysz.
Varasd: Tausehek S. A. és
Halter A. gysz.
Veszprém: Gathard fia.
Vaez: Bodendorfer Gyula.
Zalathna: Megay G. A. gysz.
Zenta: Waits testv.
Zombor: Popitz J. és Fal-
cione Gyula.
Zagrab: Mihic G. gysz. és
Hegedus Gyula.
Zimony: Joannovics A. D.

